

PROCHO

vydává prochor

píše bohumír procházka

ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí • <http://prochor.unas.cz> • 1. březen 2017 č. 3 / 17

O Chartě

Na Vltavě v Osudech Dana Němcová. Sedmidětná, od poslechu milá ženská. Křesťanská duše. Moudře mluví. Večer pak na pokračování četba. Ludvíka Vaculíka střídá ostravský Jaromír Šavrda (Vězeň číslo 1260). Vaculík (Český snář) prokládá svou politickou aktivitu šukaním s chartistkami i nechartistkami. Chudák paní Madla. Ale krásně bez patosu vypráví, jak to tenkrát bylo. Co si o kom myslel a taky mu to řekl. Invalida Šavrda dostal dva roky za to, že opisoval knihy. V kriminále musel psát na linku dva řádky. Neměl dost papíru. Škoda, že o těchto věcech nevědí, či nechtějí vědět ti volové, co si libují, jak bylo za komunismu.

Ještě o Vltavě. Dávají se všelijaké metály. Jestlipak si někdo vzpomene někdy na rádio, kde jsou slyšet ta úžasná milá vlídná slova. Na rádio, které nás seznamuje s moudrými lidmi, o kterých noviny nepíší, ač si to zaslouží.

Marek Hofman není.

Teď se jmenuje Marek Vavřinec a vystavuje v Lodžii. Stěny Cafě Loggie jsou monotematické – grafické. Všechny výstavy, které se tu zatím konaly, byly poznamenány tímhle kumštem. Taková je i výstava Marka Vavřince, otevřená v pátek 20. ledna 2017. Malá složitost je ještě v tom, že obrázky, protože jsou starší, vytvořil Marek Hofman. Takže výstava začala tím, že Marek Vavřinec prohlásil, že Marek Hofman neexistuje. Je to pořád tentýž kudrnatý sympaťák, jen se přejmenoval. Cožpak se

musí člověk jmenovat pořád stejně? Cožpak musí člověk pořád dělat stejné věci?

Marek Vavřinec, dříve Marek Hofman, se vyučil na UMPRUM animovanému filmu, později typografii. Ale už na škole si ryl. Přesněji ryl si doma, protože aby mu do toho nikdo nekecal. Kupříkladu byl svého času fascinován Mozartovými operami, a tak si ryl náměty z těch oper. Když ho uchvátila Bible, část Genesis, dělal si svoji Bibli. Tady přibyla část navíc, musel vysázet text. Tedy si vyrobit písmena. Materiál – olovo. Pokud někoho napadá podobnost, má pravdu. Josef Váchal ze Studeňan pracoval podobně. Jen jeho písmena nebyla olovová. Oba pánové dělali a dělají barevný dřevoryt. Komu by se dneska chtělo dělat soutisk z osmi barev?

Takže Mozart, Genesis a ještě ilustrace k Faustovi, to jsou témata vytavená v Lodžii. Dilo z doby dřívější, a proto se výstava jmenuje Pozdrav z minulosti. Marek Vavřinec teď maluje, protože už si při rytí pořežal ruce a to se mu u olejů nestane. Až si odpočine, tak...

Pan dřevorytec (+ malíř, + ...) je samorost. Kdyby jím nebyl, nevytvořil by, co vytvořil. Musí vykourit svůj doutník, musí se nechat najímat na ruční práce, aby uživil rodinu, musí se zavírat do bunkru, tam má klid, musí se sebrat a odjet do Řecka, aby se tam srovnal... Teprve potom ryje a ryje, až si pořeže ruce. Teprve potom si připraví svá olověná písmena, aby vysázal Bibli. „Pět roků jsem jako chodil do práce, akorát, že jsem za to žádné peníze nebral.“

Naše blbost je naše suverenita. (Jiří Hanák – redaktor)

Proč to dělá, když mu to stejně nikdo nevydá, ani nezaplatí?

Akorát, že pár lidí přijde a přijede (i dost z dálky) do Lodžie, drží si svou skleničku a kouká na obrázky. To není málo.

Tereza Boučková: Rok kohouta.

Jak to ta ženská všechno zvládne. Když tu byla v Knihovně, tak říkala, že stránku přepisuje třeba osmkrát. Ale hlavně obsah. Od zahrádky přes soudy svých dětí až po literaturu a filmování. Kdo nezná paní spisovatelku, necht' si připomene její film Smradi.

Ano, pobřečí si, vezme si prášek, někdy víc. Naštev se na některé blogery, ale i redaktory, kteří o ní nedobře a nespravedlivě píšou. Pak to všechno o všem napíše. Ano, i fňukání. Fňukání Tereze promíjím. Je funkční. Je lidské. A holčičí. Ani vlastně nevím, jak se tenhle žánr jmenuje. Deníková próza? Ale je to literatura, je. Taky důkaz, že vůbec netřeba fabulovat, přes to vznikne umělecké dílo. Kniha – život. Chce se mi chválit, Tereza to nepotřebuje. Ona to ví, ve svých příjemných chvilkách, kterých není moc.

Ale stojí zato. Jako její kniha Rok kohouta. Další její kniha se jmenuje Život je nádherný.

Lenka Patková, Andrea Sloupová: Poklady sbírek

O malířích a jejich obrazech napsáno toho hodně. Méně už o galeriích a dalších institucích, které ono výtvarno schraňují. Jičínské Regionální muzeum a galerie to udělalo a je to čtení poutavé, jako je i poučná historie galerie. Zajisté přispělo k tomu Ministerstvo kultury, protože poskytlo dotaci z programu Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií. Náš svět už je takový, že musí úřad vymyslet dlouhý název o standardizovaných službách, aby mohla být knížka. Nu, chválabohu, že je.

Čtenář má tu dvě témata. Osud galerie v Jičíně a povídání o malířích a jejich obrazech. Pardon, nesmíme zapomenout na plastiky Ladislava Zívra a další.

Podobně jako byla pestrá naše společenská i politická historie v době poválečné, měnila se i organizační struktura kulturních stánků, ne vždy k prospěchu věci. A tak vznikaly mezery v akvizici. Přesto má se jičínská galerie čím chlubit. Kupříkladu v roce 1962 bylo v zámecké konírně celkem 14 výstav a 4 přednášky s celkovou účastí 35 238 osob. Kdo si chce udělat představu, může vedle toho položit rok 2015, kdy bylo v galerii i muzeu dohromady 20 593 návštěvníků. Ano, v konírně, protože z té rozlehlý prostor současné galerie vznikl. Zdali by Jičín měl tak krásný prostor, kdyby tu nebyla velká láska vévody Valdštejna ke koním?

Další otázku otvírají autorky zmínkou o tom, že v onom prostoru střídají se výstavy výtvarné s muzejními. Naštěstí už nenastává situace z doby minulé, kdy bývaly tu i výstavy ovci a holubů.

Podstatnou část knížky tvoří reprodukce ze sbírek a výklad k nim. Dobře, že není činěn rozdíl mezi regionálními a ostatními autory. Neboť Český ráj, Pojizeří a Podkrkonoší je, nebo bylo, sídlem mnoha malířů významných celostátně. Vladimír Komárek, Josef Jíra, Josef Váchal, František Kavan a další. Je přece tenhle kraj pro ně stvořen. A je snad Karel Šlenger, Michail Ščigol, nebo performer Miloš Šejn méně významný? Všechny je hlavní autorka Lenka Patková, která pracovala v RMAG, dobře zná, o nich zasvěceně píše. Mnohým uspořádala výstavu.

Na 134 stranách vznikla kvalitní monografie. Rozsahem nevelká, ale významná. Jako příspěvek jedné krajinné oblasti do širší českého výtvarného umění.

Karel Čermák: Opomíjená místa Českého ráje

Karel Čermák je sběratel. Sběratel pohlednic míst, které má pečlivě utříděné, sběratel vydání vybraných knih, například Kytice. Sbírá také příběhy. Příběhy málo známé. Vysedává v archivech, povídá si s lidmi. Bádá. Nejde mu o děje známé, které stačí opsat, často s chybami, jak dělají mnozí. Architekt Čermák ověřuje, nazírá z mnoha

stránek. Poznává lidi a jejich dílo. Obyčejné lidi, ale i ty významné.

Když má „plno“, podělí se s ostatními – vydá knihu. Má k tomu citlivé partnery. Vydavatelství Gentiana v Jilemnici. Tak spolu vydali například Jičín a okolí na starých pohlednicích. Vedle pohlednic je tu na každé stránce popsána i zajímavá událost. Opomíjená místa přináší fotografie, staré i nové, a k nim opět příběhy. Český ráj rozdělil si autor na oblasti. Od Mnichovohradištska po Novopacko. Nevynechá Semilsko, ani Železnobrodsko. Pečlivě prochází, fotografuje, s lidmi hovoří. Někteří přátelé mu sami poskytují tipy. Krásná práce. I tím, jak pestrý, rozmanitý je lidský život. Ano, je s ním i legrace. Jsou v něm i tragédie, které zůstaly zaznamenány do kamene. Třeba o tom, jak byl student usmýkán koněm, protože se mu nepodařilo uvolnit nohu z třmenu. Co my víme, o významu pomníků, okolo kterých chodíme? Nepřikrašluje Čermák. Jestli spisovatelka Jarmila Glazarová má ve svém životopise i stinná období, napíše o nich. Ale neopomene zmínit, jaké trápení pro ni posléze znamenala. Známa oblíbená věta malíře Komárka „Jen krátká návštěva potěší“ platí obecně. U rodného domku stala se pamětní deskou.

Přístup Karla Čermáka k památkám a zajímavostem vyjadřuje jeho doporučení ke Třem kanapím v Prachovských skalách. Soudí, že žádných označení, či směrůvek netřeba. Varuje před takzvanou masovou turistikou. Ať návštěvník trochu hledá sám. Kupříkladu kapli Anděla Strážce nedaleko Jičína. U každé kapitoly je popis kde se zajímavost nachází. Je uvedena literatura a prameny. I to svědčí o zodpovědnosti autora a připomíná dávné doby, kdy se pečlivěji vypravovaly knihy.

Pro autorovu práci je příznačná věta: „Úplnou jistotu nemáme...“ Musíme pochybovat, pátrat, ověřovat. Že je to dobře, vyplývá z dalšího textu. Vyzývá čtenáře ke spolupráci. Ukazuje mu objekt na starých mapách. Které jsou krásné i výtvarně. Rozdíl v nazírání kdysi a dnes, předvádí při porovnání starých a nových fotografií.

Opomíjená místa nejsou průvodcem. Jen navedením k dalšímu hledání. Třeba i jen toho, jaký je Český ráj půvabný, tajemný.

Čtenáři píší

- Milý Prochore, zase jednou děkuji za noviny a přidávám jednu poznámku, neb ten postfakticismus (potažmo "alternativní fakta"). Cituji z jednoho textu, který jsem onedhy překládal:

"Jedním z nejnápadnějších charakteristických rysů naší kultury je množství bullshitu“, píše filozof Harry G. Frankfurt. Dochází k poznání, že se u něj jedná o třetí kategorii vedle lži a pravdy. Zatímco lž a pravda ještě vykazují určitý vztah k realitě, lhát si třeba je vědom, že lže, řečník produkující bullshit přistupuje nanejvýš lhostejně k tomu, jak se věci skutečně mají.

Bullshit je pro pravdu větší hrozbou než ta nejdřejší záměrná lž. Bullshit „jistým způsobem odpovídá nedbale vyrobenému, k brzkému vyhození určenému zboží jako nevyhnutelnému znaku doby, v níž příliš málo lidí věří v objektivitu pravdy, krásy a dobra.“

pravoslav prOKes, oldieontrike 28 01 2017

--Přeji hezký poedevečer ze Sobotky a děkuju za milé hrabalovské počtení, po dlouhé době jsem měla chvilku času, abych si přečetla bez přerušení Prochoroviny a moc jsem se potěšila. Děkuju moc a taky hezká překvapení přeji Dája a Humprecht 24 01 17

- Dobry den, pane Prochazka, vase noviny jsou uple bajecne. Zasmeju se i slza ukapne.

Tak moc dekuju a jezdete opatrne, ale to urcite vite i bez me rady.

P.S. ctu si je v knihovne v Lisabonu a mam chut je vzdycky nekomu ukazat, ale nikdo by jim nerozumel. Tak vam pisu email bez hacku a carek, protoze ty tady nevedou...
S pozdravy Pavlina Svobodova 25 01 17

- Prochore, děkuji za vzornou donášku Vaší tiskoviny. A vždy s předstihem před datem 1...Vždy po příjezdu do JC první čtu Vaše novinky. A mám u kafe pěknou chvilku. Obdivuji, co toho stiháte přečíst, navštívit a

sdílet pak své dojmy s čtenáři. Aspoň neztrácím kontakt s děním v JC.

Eva Jebavá 30 01 17

Kousky z deníku.

21 01 2017 Často až

druhý den uvědomuju si, kdo tam všechno byl, co se událo, s kým jsem mluvil, a hlavně s kým jsem ještě promluvit měl. Ne, nebyl to mejdan, na mejdany nechodím, protože mě nikdo nezve. A kdyby zval? Nevím.

Byla to vernisáž, ze které se ale mejdan vyvinul a bylo mi tam dobře. Nejdřív tam byla jen černá dívka, která pila černou kávu a byla ještě dítě. Ale to kafe pila jako slečna a já si jen v záblesku uvědomil, jaká je to škoda, že už na takovýhle holký sto let nemám. Pak moje Lenovo, které zase moc nefungovalo. Už se těším, až se zase pokorně vrátím k sešitu a propisce.

Genesis na stěně byl jasný, Dva listy Fausta taky. Variace na Mozartovy opery mi později vysvětlil tvůrce. Ale chci psát o lidech. Vedle u stolku paní profesorka asi. Koukali jsme po sobě a nepromluvili. To jsme měli. Abych věděl, co teď dělá. Ten její mužskej moc se mi nelíbí. Má na o trochu hezčího. Teď mě dokonce napadá věta, kterou jsem měl říct: „Jste Vy ta, o které si myslím že jste?“ Neřekl – pozdě.

Pak přišli lidi z lodžie a nějací intelektuálové, jeden mi poradil s tabletem. K tomu dodat že Dadle ty černý šaty moc slušely, takovou ji neznám. A musím vložit, že tam seděl vysoký kudrnatej jeden, chtěl jsem si k němu přenést kafe, ale on promluvil nějakou cizinčinou a tak jsem to vzdal.

Pak přišli Protagonisti. Položili na kanape svá zavazadla a rázem ho zabrali celé. Ta zavazadla byla čtyři a byly to tuším děti. Zuzka řekla: „Vždycky jsem chtěla čtyři děti.“ Já jsem řekl: „V lepších rodinách se vždycky čekalo na chlapce, tak jste lepší rodina.“ Chlapec jmenuje se César, v tu chvíli byl mu den nebo dva a za celý večer nepromluvil, ze svého jaksetodoprjmenuje, ani slovo. Takovej to byl košík. Hrdý rodič pravil, že si jde vykourit svůj doutník a ponechal všechno na ženě, jak bývá

v lepších rodinách zvykem. U doutníku venku ve sněhu povídali jsme si. Samozřejmě o umění. Neměl jsem tablet, ten stejně nefungoval, tak jsem si zapamatoval jen, že deska pro dřevoryt je ze sakra tvrdého dřeva, musí být napříč létům a že to už skoro nikdo nedělá. Jako i barevný dřevoryt. Jen on, Marek, a kdysi Váchal.

Jirka svolal všechny dovnitř a byla vernisáž. O čem byla, napíšu asi, až uschnoumi tablet. Teď se vrátím k atmosféře. Líbila. Kafé Loggie nabitá. Jen ale lidmi určité kategorie. Myslím, že Marek měl radost, že jich tolik přišlo. A rád se o svém kumštu rozpovídal, to dělá většina umělců. I když pravil, že v Líberci míval aťas v bunkru a tam mu bylo nejlíp, protože tam byl sám.

Pak přišel Honza, že už jede. Smutně jsem se podíval po těch pěkných lodžiových holkách a jeli jsme.

Když prohlížím fotky, zase si uvědomuju, že měl jsem víc fotit tu atmosféru v kavárně. Zase jsem vůl.

22 01 2017 Přišla paní učitelka

Mladá, před půl rokem z učitelké školy vypuštěná. Taková ... no ani na svůj věk nevypadala. Nic moc. Začala rozkládat čtvrtletky z matiky. Že neví, jak oznámkovat. Pečlivě opravené, obodované, bylo vidět, že pracuje poctivě, svědomitě. Jenže nevěděla, za kolik bodů jakou známku.

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník

založeno roku 1998

Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín,

tel.: 493 523 492, 723 128 942

Evidenční číslo MK ČR E 13158

e-mail: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí
města Jičína

Bála se rodičů, aby ji nenařkly z nespravedlnosti. Jsem rád, že nejsem kantor, hned jsem si pomyslel. Ale nahlas něrekl. Rovnali jsme písemkové papíry do několika sloupců podle bodů.

Vyrukoval jsem z teorií Gausovky. Prostřední sloupec nejvyšší, to je průměr populace. Tedy trojka. Vlevo nejmúspěšnější = jedničky. Vpravo pětky = neúspěch. Takovej velbloudí hrb. Wiky ostatně vysvětluje, že v populaci je minimum velmi inteligentních (vlevo, jednička), vpravo jsou ti nejméně. Nu a uprostřed, většina, to jsou lidé průměrní, těch je nejvíc. Tedy trojka. Moc jsem s tím neuspěl.

Od té doby, když potkávám pedagogy, ptám se. Na gymnáziu mají dělení bodů po 10 procentech. 10 % = 1 stupeň dolů.

24 01 2017 Rozvázím

Dobrodružství. Silnice tam, kde bydlí kulturní lidé (protože odebírají naše noviny), jako třeba Čerovka, Železnice, „dobrodružné“. Vybavuje se mi zima v Libáni, kdy ještě pluh tahali koňové. Nějak to tenkrát zvládali. Když bylo potřeba, tak posypali. Teď na Čerovce – kolej, led, kolej. Úzká kolej. Slezám, pozoruju maminku, jak zápasí s kočárem. Říkám si, že tohle počasí odsírají starci, maminky a novináři.

Naštvali se i psi. Štěkají, vyskakují. Jednomu v ulici Nad cihelnou (nebo byla to Jičínského?) chybělo pět centimetrů, přeskočil by a měl mě. Přemejšlim – proč ta zášť? Dostávám se k otázce, jestli jsou na mě naštvaní spíš lidi, nebo psové. Proč psové, když neumějí číst?

I když si to zakazuju, občas se zapovídám. Hned dvě matky pověděly mi, o svých problémech s dcerami. Ano, třináct a výš. Dohoda s nimi těžká. Ony přece musí mít pravdu. Jako ..., jako politici. Akorát, že na ty mladé dívky se lépe dívá.

Na pravou zimní přírodu narážím okolo Veliše. Tady si vždycky představuju, jak jsem na cestách. Přespávám v čekárnách, píšu, přemýšlim. Pak jdu na pivo, nabím tablet, píšu. Teď tady ticho. Sněžné pláně ztišují svět. I mysl. Jen ta auta by po silnici nemusela. Tak utíkám na zkratku okolo

kapličky přes Velišský hřbet. Mohlo mi dojt, že se tu nedá jet. Ale ono se tu nedá ani jít. Ani do kopce, ani z kopce. Tak si to užívám.

Na silnici dole pak taková ta břachta. Chudák kolo, jak ho ta sůl pomalu rozežirá.

27 01 2017 Jan Borna

Kdysi kdesi zhlédl jsem báseň, která začínala veršem „Na verandě v Syřenově“. Když jsem tou vesnicí pod Kumburkem funěl nahoru, verš se vybavil, a já zatoužil autora pozdravit. Myslím, byla to příjemná dřevěná veranda nad potokem. Pan básník a režisér na vozíku. S kolegou probírali něco divadelního, možná byl to náčrt scény. Pan režisér příjemný člověk po čtyřicítce.

Těšil jsem se na interview. Bylo, ale opačně. Když jsem se zmínil, že jsem z Jičína, přišla řeč na JMP. Jan Borna znal, zasvěceně mluvil, hlavně ale ptal se on. Já rád vysvětloval, dělal „pohádce“ reklamu. Radoval jsem se, jaký mají pražští umělci zájem.

Teď vyjmenovávají v rádiu, kde všude režiroval. Víím, že tam byl i hradecký Drak. A poslední domovská scéna byla V Dlouhé. Taky vybavilo se mi, že v nějakém dokumentu byly záběry, jak v historickém pražském domě kolegové nesou Jana Bornu na vozíku do schodů. Každodenní jeho nástup do práce. Ereska (roztroušená skleróza) je zákeřná potvora. Teď na Vltavě recitují jeho básně, čtou jeho názory na divadlo, vyjmenovávají jeho inscenace. A já vidím usměvavého člověka na verandě v Syřenově.

28 01 2017 Ráno blázna

Vydržel jsem do čtyř. Spát. Četl Rok Kohouta. Tu Terezu obdivuju. Co všechno vydrží. Vydrží a ještě to napíše. Dvě adoptované děti – cikáni. Dorostlí, jsou kriminálníci. A já si jen fňukám svoje ... maličkosti. Včera premiéra. Hráli v ní lidi, které mám rád. A já tam nešel. Začalo to tím, že jsem nešel ani na zkoušku. Já vůl. Vyčítky.

Než vstanu, řeším si důvody. Nechci lidi. Nejdřív to bylo, že nechci zlé. Teď lidi vůbec. Jsem blázen. Mám papíry na hlavu.

Vždycky jsem po nich toužil v naději, že budu moc posílat dopr. koho chci. Teď mám pocit, že už tohle ani nemusím. Stačí, že je nevidím. Ale proč ani ty dobré?

Tak včera jsem místo toho rádio (Jaromír Šavrdra: Věžeň číslo 1260). Pak jsem šel psát recenzi, ale nejdřív emaily. Vyřizujeme s Eliškou věci okolo Jivinského Štefana. Ona dota, já odpověď a dotaz. Atd. Kdyby nebyli dobráci jako je E, nebyl by Štefan. Teď jako obvykle časová tíseň. Ještě nemáme nominační tabulku, schůze bude v úterý. Tam se budeme dohadovat, jestli nominace splňují kritéria. Loni bylo mi to nepřijemné okolo Divadla Líšeň. Na recenzi nedošlo. Abych neusnul pouštím si Redforda. Za chvíli přichází tiše Há. Vypíná mi Redforda, protože spím.

Teď je šest. Teď je šest, raduju se, že je sobota a tak nemusím cvičit. Prášky, čaj, teplé oblečení než zasednu ke Compaq a otvírám okno. Ještě šálu. Teplé zahání chmury. Než zasednu, odstrkuju papírek úkolů. Mám čtyři dny do odjezdu. Úkolů je čtrnáct a pořád se množí. Žehlička koupena, recenze nenapsána, jablka přeberu dnes. Atd. Celej život je atakdaleovej. Co fňukáš, proChore vole. Raduj se, že alespoň ještě je. Ten Život.

Reportáž psaná na záchodě

Na kopci je veliký dům, skoro větší než kopec sám. Něco jako Lomonosovova univerzita na Leninských Horách. Jenomže tam se ruský člověk kouká na Moskvu, tady na horu Praděd (1492). Ostatně soudím, že tady pohled hezčí. Moc člověkem nepřikrášlený.

Jiná otázka je o tom, jestli v Rychlebských horách musí stát tak ohromný barák jenom proto, že někdy v roce 1826 selský synek Vincenc poléval lidi studenou vodou, ono je to záblo, tak řekli, že se uzdravili. Lidi musejí mít své monumenty. Buď hned, za života, nebo jim je postavějí potomci, protože sami nebyli schopni nic vymyslet. Ostatně na tom příšerném sloupu, co stojí na Pradědu, si ani my moc zakládat nemusíme. Nevím, proč je potřeba nastavovat kopce, když je pámbu stvořil tak akorát.

Ráno. Stařecká nespavost. Vedle postele balík nepřečtených novin (Lidové). Na druhé posteli souseď tak pěkně oddychuje, že se neodvažuju rozsvítit. Balím igelitku plnou moudra, sklápím hoření prkynko, sedím. Je tu světlo, teplo, ticho. Co víc si můžu přát. Až vyprázdním igelitku, budu tu psát. V koupelně. Inteligent si vždycky poradí.

Začalo se mi vybavovat, kolik významného světového psaní vzniklo v daleko skromnějších podmínkách. Ghándí z anglického demokratického vězení v Indii řídil celý odboj. Komunistka Julius F. psal na oprátce. Jaromír Šavrdra psal své vězeňské reportáže z komunistického vězení (Věžeň číslo 1260) zahuštěně, dva řádky na jeden sešitový, protože měl málo papíru.

Dobrá literatura musí vzniknout z vnitřního pnutí, obejde se i bez obligátní sklenky vína. Je-li autor dobrý.

Elektrospánek s h. Kmitočet 15 Hz, 50 min., výkon neuveden. Na očích vodivé brýle, na sobě deku, nebo ne. S h znamená s hudbou. Relaxační. Tak praví rozpis. A co když pro každého je relaxace jiná? Poslouchám ufnukanou muziku a čekám, kdy začne zpívat Karel Gott. Božský Kája nepřichází. Chválabohu. Začalo se do té plačtivé muziky ozývat kdákání ptáků. Relaxační. Pak začal moudrý pán radit, ať se uvolníme a že máme myslet na horskou louku. Do toho začala jedna paní chrápat.

Padesát minut je skoro hodina. Co se dá za tu dobu udělat užitečné práce. A za světla. První den vyšel jsem odtud takovej..., takovej t'áplej. Pak jsem dýchal, jak je předeepsáno, ionty, co sem proudí od Baltského moře. Ale taky něco vystupuje. Bylo mi líp. Aby ne, za ty peníze. Kdyby těch 15 herců věděl Priessnitz, snad by mu postavili ještě větší barák.

Ale ten co stojí, právě otevřeli po opravě. Je krásně do zlatova vyzdobený. Barevně vymalovaný. A lázeňský vynálezce pan VP má tu portrét v nadživotní velikosti. A ten se mi líbí. Nejen proto, že tu trochu vypadá jako pan malíř, krajinář František Kaván. Proto, že je vymalovaný v obyčejných vesnických šatech, jaké se tenkrát nosily na pole, když se oralo. Koukám na ten obraz a přemýšlím, co by on říkal na ten obrovský

barák a tu nádheru, ve které ten jeho obraz visí.

Voda, která bublá, voda bylinková, parafin 56 stupňů. Atd. Asi by Vincenc měl radost. I když – tu jeho studenou nedávají, lid je zhýčkaný, nikdo by sem nejezdil.

Chůze s klacky – řízená terénní chůze dle severského způsobu. Kategorie B – náročnější skupina. Ty klacky – dobrý vynález. Po návratu nás zhýčkané neboli jen nohy, ale celé tělo. Dobře nám tak.

Pan masér vypadá jako slovenský herec s knírkem, ale jeho jméno jsem zapomněl. Toho herce. Byl důkladný. Masíroval olejem. Moc, vlastně vůbec, do toho nekecal. Když jsem odcházel, nabídl mi lžici na pohodlné oblékání. Maličkost, ale pro nás starce vítaná pozornost.

Ta člověčí pozornost je vůbec zajímavá okolnost a nemusí jít o přepěčlivé zdravení. Spočívá v tom, odhadnout, co člověk potřebuje. (Nebo co mu udělá dobře?) Lžici měla u nás u dveří Milena. Milena je umřelá. Než umřela, nadepsala na obálky adresy, komu se má poslat parte.

Blázni jsme všichni. Ale tady se za to nikdo nestydí. Někteří jako by se s tím vyťahovali. Blázni vypadají pěkně, hlavně někteří.

Lukáš u stolu se pozná, jak jí, jak si zapomene vzít ovoce. (To mě připomíná, jak jsem si dnes zapomněl vzít kiwi, protože jsem se bavil s blondýnou.) Lukáš má starostlivou paní, která přijde, zabalí mu sejry, od kterých utekl a nám řekne – za chvíli bude mít hlad. Občas mi ta paní chybí.

Dívka se štíhlýma nohama. Ještě jsem ji neslyšel promluvit. Když nás učili chodit s klacky, pletla si nohy a ruce, levou a pravou. Byla u toho půvabná. Teď chce se do úvahy o pěknosti smutných holek. Vědí to, že smutek zkrášluje? Světová literatura přináší mnoho o smutných vdovách i nevdovách na hřbitovech. I pokusím se „štíhlé nohy“ prozkoumat. **Druhý pán u stolu** přišel na oběd a ptal se, jestli byl na snídani. Když zabíral do své polívký, měl jsem pocit, že stejně neví, jestli to není náhodou večeře.

Pokoj má okno do silnice. Hned blízko naproti dům Wolker. Impozantní výhled na Hrubý Jeseník, uvedený v propagaci, se

nekoná. Stačilo by mít štěstí na druhou stranu chodby. Ale Wolker, Wolker, proletářský básník, měl on něco společného s Bezručem? (My jsme Bezruč.) A je tu dlouhá chodba, podobná té v penzionu Orava, dříve Tivoli v Tatranské Poljance, kde se Wolker léčil. Dveře, dveře, dveře. Přestěhovali ho na severní stranu, protože tam byly pokoje levnější. Slunce přece léčí. Ale teplota stoupala, naložili ho do vlaku, musel mít jako tuberkulózní zvláštní vagon, a odvezli domů do Prostějova umřít.

Čarodějnické procesy. Jeseník, vodní tvrz, sklepení. Nejdříve nádvoří. Krásné, plné pavlačí, ale uprostřed železná příšera. Krásná jako umělecké dílo, příšerná podle toho, čeho je symbolem. Ve sklepení tma, běží film. Obraz jakoby za clonou dýmu. Tři posloucháme komentář. Nikdo si netroufne špitnout. Pokouším se psát, ve tmě nevidím. Slova: pekelný sabat, duši upsala ďáblu, signum diaboli. Nejdřív ukázal kat čarodějnicím mučící nástroje, pak začal. Pálení obvykle nevydržely. Přiznaly všechno. Která omdlela, té podal kat vyzívající nápoj, aby mohl pokračovat. Některé umřely po tortuře ve vězení, kde čekaly na upálení. Po přiznání.

Přiznáním trápení končilo. Pak čekaly na upálení. Kdo by nepřiznal. Proč tohle všechno? PROČ? Proč udával desetiletý chlapec sousedku? Proč jedna vesnice žalovala druhou? PROČ? Proč v padesátých letech podepisovali naši pracující petice, kde žádaly přísné potrestání Milady Horákové? Jací to jsme, my lidé. Neupaloval jen Boblig. Na konci prohlídky jsou portréty vlivných lidí tehdejší doby, kteří se vyjadřovali k procesům a mohli ovlivnit jejich konání. Ve sloupci PRO Jan Kalvín. Ve sloupci PROTI Jan Ámos Komenský.

Vodní tvrz je krásná stavba. Zvenčí.

Život. Spolubydlo bere si triko s límečkem, protože mu sluší. Ještě si na sebe cosi stříká, jako si střikávají holky. Jde něco vyřizovat. Hospoda U Pramene hučí. Pije se tu pivo Klášter. Každý mluví nahlas a vůbec není to potřeba. Vlastně je. Když soused nahlas, musím ještě hlasitěji, abych se prosadil. Taky výbuchy smíchu. Čemu se pořád ty lidé musejí smát. Je svět tak směšný?

V rohu sedí protivný proChor a pozoruje. Lituje, že nemá tablet, aby to všechno sepsal. Ke stolu přicházejí sebejistí pánové a dámy a půjčují si židle, aby vytvořili skupinu. Jinde. ProChor je rád, že má klid, který moc nemá. Vzpomíná na jičínskou hospodu Řáholec, kde ho mívá. Je tam šenkýřka, která mu vypráví o koních. Teď tiše sleduje ty důležité a sebejisté pány. Sám není důležitý a sebejistý. Neví, jestli mu to má vadit. Vůl proChor.

Hospoda bzučí. A jsem vůbec rád ve společnosti, těch sebejistých pánů, kde každý pán snaží se být něčím originální a zajímavý? A dáma uchvátit trvalou (to asi ne, to už se nenosí) Tak odstínem zrzavosti. Musím jít, doma v tuhle chvíli dávno spím.

Tanec. Kavárna jmenuje se Vídeňská, je pěkná, ale vrchní se mi nelíbil. Měl černou košili, břicho větší než já a byl sebejistý nezdravě. Měl jsem pocit, že ty dvě servírky má pod palcem a že je přesvědčen, že je předurčen, aby je přerážnul. Musím se na to zeptat. Měly samozřejmě servírkovskou uniformu s předepsaně krátkými sukýnkami, bez ohledu mají-li, či nemají na to nohy.

Protože tohle byl první tanec roku 17, lidí málo, byli spárování, zaujal mě jeden pán s knírkem, který vypadal jako jeden slovenský herec, ale nemůžu si vzpomenout, jak se jmenuje. Ten herec. Pozoroval jsem to ve své parádní košili, kterou jsem si vzal s sebou, abych v lázních mohl chodit na koncerty. Moc nebylo co pozorovat.

Pak přišlo hejno pacientek, poněkud ševelily. Protože jsem byl jediný lichý, cítil jsem jistou morální povinnost. Co cítily ony, to mi neřekly. Tak jsem řekl já: „Jste na řadě.“ A takto postupně obešel celý stůl. Dozvěděl jsem se spoustu zajímavého, ale hned to zapomněl. Asi dobře tomu.

V době tance mi volala žena, ale já to pochopitelně neslyšel. Celou cestu domů jsem přemýšlel, jak to vysvětlím.

Spolubydlo. Jmenuje se jako pták. Má župan, všelijaké fuky, počítač Dell, mobil nevímjaksejmenuje, televize je erární. Často používá všechno najednou. Obrazem i zvukem. Moderní perspektivní už ne týnejžr, ale ne o moc víc. 27 tuším. Vysvětlil mě některé technické věci a diví se, že počítač

na noc vypínám. Zabral dvě třetiny stolu. Kulatý stůlek celý, protože na něm pořád něco má. Od jídla, od kosmetiky, od hadrů. Protož už není vojenská služba, tak neví, jak se uklízí. Já mám otevřenou jarmárku, vydaná tam prkna, abych měl kam dát nohy. Piše se mi docela dobře. Už mám skoro čtyři stránky. Víc nestihám, když tady dělám ten průzkum veřejného mínění.

On – moderní člověk. Brř. Hraje televize, před ním něco na počítači. V ruce mobil. Přepíná. Já se krčím s nohama v jarmárce. Některé zprávy slyším popáté. Neumím ho poslat dopr. Jdu s počítačem na chodbu. Ráno se probudí, zeptá se, jestli jsem zamknul. Zamyká se, jedináček. Na všechny dveře rozvěsí bundy a kalhoty, nemůžu ani zavít do koupelny. Neumím ho poslat dopr. To bych měl? On blázen, já blázen.

Posilovna. Sedmasedmdesát roků jsem v žádné posilovně nebyl, až teď. Kdysi se posilovalo při řezání dřeva a rytí. Dělal se při tom užitečná práce. Ale je to nádhera, těch strojů všelijakých. Na nich svalovci táhají za táhla a šlapou na šlapky. Ale nejlepší jsou svalovky. Taky táhají a šlapou a vůbec to nepotřebují, jsou už tak pěkné. Neodvážil jsem se zeptat proč to takhle.

(Pokračování příště)

KaNiHu - Biatlon

Prochoroviny přinášejí svou první sportovní reportáž. První rodinný závod ve vzduchovkovém biatlonu v Česku. Konal se v sobotu 4. února 2017 ve vesnici Češov nedaleko Jičina na poli zvaném Na Holi. V osmi kategoriích startovalo celkem osm závodníků. Nejmladšímu nebylo v den startu ještě 3 roky, nejstaršímu nebylo ještě 52. Terče byly dálkově ovládané na zatažení provázku. Vše vlastní výroby.

Nejmladší účastníci byli od nesení zbraně osvobozeni, protože byla delší než oni.

Výsledky bohužel nepřinášíme. V místě startu zapadly do sněhu a přes veškeré hrabání nebyly objeveny. Čeká se na jaro.